МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь молодший бакалавр, бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування / 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 071 Облік і оподаткування / 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 242 Туризм
(код і назва спеціальності)

освітня програма Облік і оподаткування: облік, аналіз і аудит господарської діяльності / Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством / Туризм. Туристична діяльність

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2020

ПОГОДЖЕНО:
Голова ради з я кості вищої освіти факультету
ФУАД
Л.В. Фаїтьо
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю
протокол № 6 від 28.12.20
Завідувач кафедри
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Уманець Т.М., викладач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Рецензенти програми: Захарченко В.І., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, д.е.н.
Сорока Л.М., завідувач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ, доцент, к.е.н.

© Уманець Т.М., 2020
© ІДГУ, 2020

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: 4	*Лекції*:	
	24	*6*
Модулів: 1	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	*Лабораторні заняття:*	
Семестр: 3 / 4	*Семінарські заняття*:	
	24	*6*
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4	*Консультації:*	
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	*Самостійна робота:*	
	72	*108*

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: система фінансово-економічних відносин, які виникають у процесі поточної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Метою вивчення дисципліни є: формування системи базових знань з теорії і практики: фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Передумови для вивчення дисципліни. Теоретико-методологічною базою вивчення курсу є отримання теоретичних та практичних знань з наступних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Маркетинг», «Товарознавство», «Менеджмент», «Економіка підприємства (виробничого, торгівельного та біржових структур)».

Міждисциплінарні зв’язки. Дисципліна «Фінанси підприємств» тісно пов’язана з іншими дисциплінами, передбаченими навчальним планом, такими як: «Оподаткування», «Економічна діагностика», «Стратегія і розвиток бізнесу», «Бізнес-планування», «Бухгалтерський облік», «Економіка і організація інноваційної діяльності».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. *Знання:*

- Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;
- Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

2. *Уміння:*

- Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків
- Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.
- Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торгівельних та біржових структур.
- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

3. Комунікація:

- Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
- Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- Оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

4. Автономність та відповідальність:

- Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Управління комплексними діями або проектами.
- Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
- Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Основи фінансів підприємств	4	2	2				6	4	2	2				8
2.	Організація грошових розрахунків підприємств	8	4	4				8	4	2	2				10
3.	Грошові надходження підприємств	4	2	2				6							12
4.	Формування і розподіл прибутку	4	2	2				6	4	2	2				10
5.	Оподаткування підприємств	4	2	2				4							12
6.	Обігові кошти	4	2	2				8							8
7.	Кредитування підприємств.	4	2	2				6							8
8.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.	4	2	2				8							10
9.	Оцінювання фінансового стану	4	2	2				5							8

	підприємств.														
10.	Фінансове планування на підприємствах.	4	2	2				8							8
11.	Фінансова санація підприємств.	4	2	2				5							10
Проміжний контроль								**4**							**4**
Разом:		**48**	**24**	**24**				**72**	**12**	**6**	**6**				**108**

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основи фінансів підприємств.

Поняття та сутність фінансів підприємства. Функції фінансів. Сфери фінансових відносин. Грошові прибутки, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств.

Джерела формування фінансових ресурсів. Державне регулювання фінансових ресурсів підприємств.

Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування. Фінансова діяльність підприємств. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємствах: фінансовий менеджмент, фінансове планування, оперативна фінансова робота, аналіз та контроль господарської діяльності, фінансовий контроль.

Фінанси підприємства в умовах формування ринкової економіки.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Сутність та значення грошових розрахунків в діяльності підприємств. Принципи організації розрахунків.

Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позичкового, депозитного та інших рахунків в банку.

Форми безготівкового розрахунку. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві. Ведення касових операцій підприємством.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності.

Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів.

Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств.

Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції. Надходження від реалізації продукції. Формування надходжень від реалізації продукції та часу. Розподіл надходжень від реалізації продукції.

Грошові надходження від іншої реалізації. Дохід підприємства від фінансово-інвестиційної діяльності. Надходження від фінансових інвестицій.

Формування валового і чистого доходу підприємства.

Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. Прибуток від реалізації. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Доход від реалізації продукції (робіт та послуг). Інші операційні доходи. Дохід від участі в капіталі. Фінансові та інші доходи. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати. Втрати від участі в капіталі. Фінансові та інші витрати. Фінансові результати діяльності підприємства, їх розрахунок. Формування та розподіл прибутку від

різних сфер діяльності. Розрахунок прибутку (збитку) від звичайної діяльності. Формування чистого прибутку (збитку) звітного періоду. Прибуток для цілей оподаткування.

Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. Використання чистого прибутку.

Фонди грошових засобів підприємства, які будуються за рахунок чистого прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємств.

Сутність оподаткування підприємств і податкова система. Сутність податків і їх функції. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Плата за ресурси. Непрямі податки та особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання. Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Податок на додану вартість. Прямі податки. Податок на нерухомість підприємства.

Обов'язкові відрахування підприємств на цільові державні фонди та їх вплив на фінансово-господарську діяльність.

Місцеві податки і збори. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. Документальна перевірка як форма контролю Державної податкової адміністрації за станом розрахунків підприємств з бюджетом. Порядок відображення в актах документальних перевірок аналізу фінансово-господарської діяльності платників податку на прибуток.

Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності.

Тема 6. Оборотні кошти.

Сутність і основи організації оборотних коштів. Склад і структура оборотних коштів. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.

Визначення потреби в оборотних коштах. Необхідність і способи визначення потреби в оборотних коштах. Нормування власних оборотних засобів.

Джерела формування оборотних коштів. Власні джерела формування оборотних коштів. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання

Показники стану і використання оборотних коштів. Показники стану власних оборотних коштів. Показники використання оборотних коштів і шляхи прискорення їх обертання.

Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Необхідність та сутність кредитування підприємств. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів. Принципи та види забезпеченості кредитів. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Кредитна лінія. Контокорентний кредит.

Суть та форми кредитування підприємств банківськими установами. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок отримання банківського кредиту. Кредитний процес. Методика оцінки платоспроможності позичальника. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.

Особливості кредитування окремих видів позичок. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. Іпотечний кредит. Факторинг. Небанківське кредитування підприємств. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств.

Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Сутність основних засобів як матеріальних цінностей. Основні засоби виробничого та невиробничого характеру. Оцінка та відтворення основних засобів.

Знос і амортизація основних засобів. Методи амортизації основних засобів.

Показники стану та ефективності використання основних засобів: забезпечення підприємства основними засобами; стан основних засобів; ефективність використання основних засобів.

Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.
Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства.

Фінансовий аналіз короткострокової заборгованості. Аналіз структури джерел коштів і їх використання. Фінансовий аналіз оборотності активів підприємства. Аналіз руху грошових коштів на підприємстві. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів.

Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів.

Перспективи поліпшення стану розрахунків підприємств.

Тема 10. Фінансове планування на підприємстві.

Зміст та завдання фінансового планування. Методи фінансового планування. Інформаційна база фінансового планування.

Фінансовий план як складова частина бізнес – плану. Особливості фінансового планування. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах при складані фінансового плану. Вибір варіанта капіталовкладень. Розрахунок суми амортизаційних відрахувань. Розрахунок собівартості продукції. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів.

Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану.

Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.

Тема 11. Фінансова санація підприємств.

Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Менеджмент фінансової санації підприємства. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємств.

План санації. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. Ситуація підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції.

Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Основи фінансів підприємств

План

1. Сутність і функції фінансів підприємств.
2. Грошові відносини як складові фінансів підприємств.
3. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

План

1. Грошові розрахунки в діяльності в діяльності підприємств.
2. Безготівкові операції та розрахунки.
3. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством.
4. Грошові надходження підприємств.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

План

1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств.
2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел.
3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку

План

1. Економічний зміст прибутку. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів.
2. Прибуток від реалізації.
3. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку.
4. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг).

Тема 5. Оподаткування підприємств

План

1. Сутність податків і їх функції.
2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні.
3. Оподаткування прибутку підприємств.
4. Платежі за ресурси.

Тема 6. Оборотні кошти

План

1. Сутність обігових коштів та їх організація.
2. Склад і розміщення обігових коштів.
3. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок.
4. Джерела формування обігових коштів.
5. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення.

Тема 7. Кредитування підприємств

План

1. Особливості індивідуального кругообігу коштів.
2. Визначення потреби позику в залучених коштах.
3. Характеристика банківського кредиту.
4. Характеристика комерційного (товарного) кредиту.
5. Характеристика лізингового кредиту.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

План

1. Поняття та джерела відтворення основних фондів.
2. Характеристика зносу та амортизації основних фондів.
3. Дати характеристику капітальним вкладенням та джерелам їх фінансування.
4. Розкрити сутність фінансового забезпечення ремонту основних фондів.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств

План

1. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність та значення.
2.Охарактеризувати показники фінансового стану підприємства.
3.Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.
4.Охарактеризувати показники ліквідності підприємства. Дати їм оцінки.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

План

1. Зміст та завдання фінансового планування.
2. Методи фінансового планування.
3. Інформаційна база фінансового планування.

Тема 11. Фінансова санація підприємств

План

1. Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення.
2. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють.
3. Менеджмент фінансової санації підприємства.
4. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	7
2.	Підготовка до семінарських занять	22
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	16
5.	Виконання тестових завдань	8
6.	Підготовка рефератів	8
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5
	Проміжний модульний контроль	2
	Разом	72
		Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	2
2.	Підготовка до семінарських занять	6
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	67
5.	Виконання тестових завдань	10
6.	Підготовка рефератів	10
7.	Робота з інтернет-ресурсами	5
	Проміжний модульний контроль	4
	Разом	108

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Зміст фінансової роботи.
2. Завдання і функції фінансової служби.
3. Фінансовий менеджмент на підприємстві.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств
6 годин

Питання для самостійного вивчення

1. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності.
2. Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів.
3. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Надходження від реалізації продукції.
2. Формування надходжень від реалізації продукції та часу. Розподіл надходжень від реалізації продукції.
3. Грошові надходження від іншої реалізації.
4. Дохід підприємства від фінансово-інвестиційної діяльності. Надходження від фінансових інвестицій.
5. Формування валового і чистого доходу підприємства.
6. Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій.
7. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Питання для самостійного вивчення

1. Дохід від участі в капіталі.
2. Фінансові та інші доходи.
3. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати.
4. Фінансові результати діяльності підприємства, їх розрахунок.
5. Формування та розподіл прибутку від різних сфер діяльності
6. Сутність і методи обчислення рентабельності.

Тема 5. Оподаткування підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Акцизний збір. Об’єкти оподаткування. Податок на додану вартість. Прямі податки. Податок на нерухомість підприємства.
2. Обов’язкові відрахування підприємств на цільові державні фонди та їх вплив на фінансово-господарську діяльність.
3. Місцеві податки і збори.
4. Оподаткування суб’єктів малого бізнесу.
5. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб’єктів малого підприємництва.
6. Документальна перевірка як форма контролю.
7. Особливості оподаткування суб’єктів господарювання в окремих сферах діяльності.

Тема 6. Оборотні кошти

Питання для самостійного вивчення

1. Джерела формування оборотних коштів.
2. Власні джерела формування оборотних коштів.
3. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів.
4. Залучення коштів інших суб’єктів господарювання
5. Показники стану і використання оборотних коштів.
6. Показники стану власних оборотних коштів.
7. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств.

Питання для самостійного вивчення

1. Методика оцінки платоспроможності позичальника.
2. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями.
3. Особливості кредитування окремих видів позичок.
4. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. Іпотечний кредит.
5. Факторинг.
6. Небанківське кредитування підприємств.
7. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Питання для самостійного вивчення

1. Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування.
2. Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень.
3. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.
4. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансовий аналіз короткострокової заборгованості.
2. Аналіз структури джерел коштів і їх використання.
3. Фінансовий аналіз оборотності активів підприємства.
4. Аналіз руху грошових коштів на підприємстві.
5. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості.
6. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів.
7. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
8. Оцінка фінансової стійкості підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансовий план як складова частина бізнес – плану.
2. Особливості фінансового планування.
3. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах при складані фінансового плану.
4. Вибір варіанта капіталовкладень. Розрахунок суми амортизаційних відрахувань.
5. Розрахунок собівартості продукції. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів.
6. Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану.
7. Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат.
8. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.

Тема 11. Фінансова санація підприємств.

Питання для самостійного вивчення

1. Фінансові джерела санації підприємств.
2. Форми фінансової санації.
3. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства.
4. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
5. Державна фінансова підтримка санації підприємств.
6. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств.

Теми рефератів

1. Основи організації фінансів підприємств.
2. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.
3. Управління фінансами підприємств.
4. Грошові розрахунки підприємств та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.
5. Грошові надходження підприємств.
6. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності.
7. Формування і розподіл прибутку.
8. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.
9. Методи розрахунку прибутку від реалізації.
10. Сутність і методи обчислення рентабельності.
11. Розподіл і використання прибутку.
12. Сутність оподаткування підприємств і податкова система.
13. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні.
14. Оподаткування прибутку підприємств.
15. Непрямі податки, які сплачують підприємства.
16. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.
17. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
18. Оподаткування підприємств.
19. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві.
20. Визначення потреби в оборотних коштах.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю. Конспект, усне опитування, виконання тестових завдань, розв'язання задач, підготовка реферату.
6.2. Форми проміжного контролю. Написання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота складається з трьох теоретичних питань. Кількість модульних контрольних робіт – 1.
6.3. Форми підсумкового контролю. Залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Приклади тестових завдань:

1. В основу організації фінансів підприємств покладено:
а) форму власності;
б) комерційний розрахунок;
в) напрямок діяльності підприємства на перспективу;
г) самоокупність і самофінансування.

2.Фінансові ресурси це:
а) грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства;
б) кредити комерційних банків;
в) чистий прибуток підприємства;
г) внески засновників у статутний фонд.

3.Які фінансові відносини не належать до зовнішніх?
а) сплата податків до бюджету;
б) сплата відрахувань до Пенсійного фонду;
в) отримання короткострокового кредиту;
г) використання амортизаційних відрахувань.

4.Передумовами ефективного функціонування фінансів підприємства є:
а) переважне застосування в процесі господарської діяльності готівкової форми розрахунків;
б) дотримання принципів комерційного розрахунку;

в) наявність конкурентного середовища;
г) концентрація виробництва.

5.Основними принципами комерційного розрахунку є:
а) адміністративні методи управління виробництвом;
б) повна господарська самостійність;
в) забезпеченість господарства основними та оборотними коштами;
г) фінансова відповідальність, самофінансування, самоокупність та повна господарська самостійність.

6.Які фінансові ресурси не належать до власних?
а) амортизаційні відрахування;
б) виручка від реалізації майна, що вибуло;
в) статутний капітал;
г) надходження дивідендів від акцій, облігацій ти інших видів цінних паперів.

7. До фінансових ресурсів підприємств, що формуються при заснуванні належать:
а) кредитні інвестиції;
б) страхові відшкодування;
в) внески засновників у статутний фонд;
г) амортизаційні відрахування.

8. Які фінансові підносний належать до внутрішніх?
а) сплата податків до бюджету;
б) силача відрахувань до Пенсійного фонду;
в) отримання короткострокового кредиту;
г) використання чистого прибутку.

9). Прирощені фінансові ресурси - це:
а)ресурси, отримані підприємством у результаті його діяльності у формі прибутку;
б) бюджетні асигнування та дивіденди від володіння цінними паперами;
г) надходження від позабюджетних фондів.

10. Фінансова діяльність підприємства це:
а) економічні відносини підприємства в процесі взаємовідносин з юридичними та фізичними особами;
б) економічні відносини підприємства з бюджетною системою у процесі виконання фінансових зобов'язань;
в) розрахунки з постачальниками та виплата заробітної плати працівникам;
г) формування різноманітних фондів підприємств.

Задачі

Задача 1. Який проект вигідніший?

Табл. 1.

№	Показник	Один. виміру	Перший варіант	Другий варіант
1.	Сума капіталовкладень	Тис. грн.	2000	3000
2.	Сума річних поточних витрат з використанню обладнання	Тис. грн.	100	130
3.	Нормативний коефіцієнт ефективності капіталовкладень	-	0,15	0,15
4.	Паспортна продуктивність	Виробів за рік	3	5

	обладнання			
5.	Річний фонд часу обладнання при роботі в одну зміну	Рік	1800	1800
6.	Сума наведених затрат	Тис. грн.	400	580
7.	Сума наведених затрат на 1 виріб р6: (р4 х р5)	Грн.	74,1	64,4
8.	Економія наведених затрат на 1 виріб (р7, в1 – р7, в2)	Грн.	-	+9,7
9.	Економія наведених затрат (р8 х р4х р5)	Тис. грн.	-	87,3

Відповідь задачі: Кращий з варіантів вибирається за найменшою сумою наведених затрат на одиницю годинної продуктивності обладнання. Методика розрахунку в таблиці №1. За підрахунками кращого варіанта капіталовкладень вибирають той, який дає економію, але при введенні в дію може бути відведено термін дії виходу на проектну потужність і тому економія за фактом може не досягатись.

Задача 2.
Собівартість виробу "А" складає 6 грн.
Планова рентабельність реалізації – 35%
Оптова ціна виробу "А" буде рівнятись 8,10 грн. (6+6х0,35).
Ціна виробу "А" з ПДВ зі ставки 20% рівняється – 9, 72 грн. (8,10 + 8,10х 0,2)
Рознична ціна виробу "А" з торгівельною націнкою30% рівняється 12,64 грн. (9,72 + 9,72х0,3)

Задача 3.
Собівартість підакцизного виробу "Б" складає 4 грн.
Прибуток –1 грн., планова рентабельність – 25% (4х0,25)
Ставка акцизного збору – 50%.
Тоді ціна підакцизного виробу "Б" з ПДВ рівняється зі ставкою 20% - 12 грн. (10+10х0,2)
Рознична ціна підакцизного виробу "Б" з торгівельною націнкою 15% рівняється 13,8 грн. (12+12х0,15).

Задача 4. Проставити суми замість знаків запитання.

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період
1	2	3
Дохід (виручка) від реалізації продукції (тов., робіт, послуг)	010	11800
ПДВ	015	-
Аз	020	-
Інші вирахування з доходу	030	-
Чистий дохід (виручка) від реал. продукції	035	?
Собівартість реалізованої продукції (тов., роб., послуг)	040	8000
Валовий:		
прибуток	050	?
збиток	055	-
Інші операційні доходи	060	
Адміністративні витрати	070	506
Витрати на збут	080	150
Інші операційні витрати	090	
Фінансові результати від операційної діяльності:		
прибуток	100	?
збиток	105	

Дохід від участі в капіталі	110	
Інші фінансові доходи	120	
Інші доходи	130	6300
Фінансові витрати	140	
Втрати від участі в капіталі	150	
Інші витрати	160	
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
прибуток	170	?
збиток	175	
Податок на прибуток	180	?
Фінансові результати від звичайної діяльності:		
прибуток	190	?
збиток	195	
Надзвичайні:		
доходи	200	
витрати	205	
Чистий прибуток	220	

Задача 5.

Визначити суму активного збору. Дано: митна вартість товару – 70 дол. США; курс НБУ 1 дол. США – 5,5 грн.; митні і комісійні збори - 20 грн.; ставка ввізного мита – 20%; ставка акцизного збору – 55%.

Відповідь задачі:

а) Митна вартість товару = 70 х 5,5 = 385 грн.

б) Сума ввізного мита = (385 + 20) х 0,2 = 81 грн.

в) Сума акцизного збору = (385 + 81 + 0,55) = 256 грн.

Задача 6.

Потребу в оборотних коштах на тару розраховано в сумі 50 тис. грн., а товарна продукція в цінах підприємства за планом 4 кварталу, що для нього обчислювалась потреба в оборотних коштах, становила – 14тис. грн. Відтак норма оборотних коштів на тару дорівнювали 2 грн. 80 коп. На 1000 грн. Товарної продукції (50 тис. грн. 14 тис. грн.).

Задача 7.

Виробнича собівартість виробу дорівнює 250 грн. Витрати в перший день виробничого циклу становлять 150 грн. Протягом решти днів витрати розподіляються рівномірно. Відтак коефіцієнт зростання витрат дорівнювали

$$\frac{150+(100\text{x } 0,5)}{250} = 0,8$$

Якщо витрати на виготовлення одиниці продукції за днями виробничого циклу розподіляються нерівномірно, коефіцієнт зростання витрат (к) визначається як середньозважений показник.

Задача 8.

Середня норма для всіх груп готової продукції на складі становила – 5,8 дня (580:100). Час на оформлення платіжних документів залежить від форми розрахунків умов відвантаження продукції. У розрахунках беремо цей показник за 2,5 дня. Отже загальна норма оборотних коштів для готової продукції становитиме 8,3 дня (5,8 +2,5). Якщо одноденні витрати на випуск продукції становлять 82 тис. грн., то норматив оборотних коштів для готової продукції становитиме 680,6 тис. грн. (8,2 х 8,3).

Задача 9.

Номінальна вартість векселя – 10 тис. грн. Банк викуповує у підприємства вексель за 90 днів до його погашення за ставкою 10% річних. Підприємство сплачує банку дисконт, що розраховується за формулою С = КхТхП /365х100.
де С - сума дисконту
К – номінальна сума векселя
Т - строк (у днях) від дня обліку до дня платежу
П – ставка, за якою обліковується вексель.

$$\frac{10000x90x0,1}{365} = 246,6 \text{ грн.}$$

Банк виплачує підприємству номінальну вартість векселя за мінусом дисконту, тобто 10000 – 246,6 = 9753, 4 грн.

Задача 10.

Випуск товарної продукції за рік склала 388 940 грн., вартість основних виробничих фондів – 134 208 грн. Фондоємність рівняється 0,35 грн. (134208), на кожну Гриню виробленої продукції припадає 35 коп. Основних виробничих фондів.

Модульна контрольна робота

В-1
1. Безготівкові операції та розрахунки.
2. Сутність податків і їх функції.
3. Джерела формування обігових коштів.

В-2
1. Грошові надходження підприємств.
2. Система оподаткування підприємства.
3. Склад і розміщення обігових коштів на підприємстві.

В-3
1. Фінансові ресурси підприємства.
2. Прибуток від реалізації.
3. Поняття та джерела відтворення основних фондів підприємства.

В-4
1. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.
2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів.
3. Методи фінансового планування.

В-5
1. Економічний зміст прибутку.
2. Грошові надходження підприємств.
3. Оподаткування прибутку підприємств.

Питання до заліку

1. Сутність і функції фінансів підприємства.
2. Грошові фонди і фінансові ресурси, їх сутність і склад.
3. Основи організації фінансів підприємства.
4. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств.
5. Формування і розподіл прибутку підприємства.
6. Методи розрахунку прибутку від реалізації.
7. Сутність і методи розрахунку рентабельності.
8. Сутність грошових розрахунків підприємства.
9. Організація проведення касових операцій.
10. Форми безготівкових розрахунків.
11. Розрахунки чеками і акредитивами.
12. Сутність оподаткування підприємства. Види податків.
13. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємства.

14. Порядок нарахування податку на прибуток.
15. Сутність, склад і структура зворотних коштів.
16. Класифікація і принципи організації зворотних коштів.
17. Джерела формування зворотних коштів.
18. Показники складу і використання зворотних коштів.
19. Нормування зворотних коштів для утворення виробничих запасів.
20. Нормування зворотних коштів в незавершеному виробництві і витратах на майбутній період.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» – для семестрових екзаменів, курсових робіт (проектів) і виробничих практик; «зараховано», «не зараховано» – для заліків і навчальних практик). Шкала переведення балів подана в таблиці 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	**Оцінка за традиційною шкалою**
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням рекомендується застосовувати наступні рівні навчальних досягнень студентів (табл. 2):

Таблиця 2.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рівні навчальних досягнень	**100-бальна шкала**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень**	
		Теоретична підготовка	**Практична підготовка**
		Студент	
Відмінний	**100…90**	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не перед-бачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв’язання поставлених перед ним завдань

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Достатній	**89….70**	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	**69…51**	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального мате-ріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	**50…26**	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	**25…1**	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальної та самостійної роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання наводяться у таблиці 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу (див. таблицю 4.) з відповідним ваговим коефіцієнтом.

Таблиця 4.

Таблиця переведення середньозваженого балу за 100-бальною шкалою

100-бальна	*сер. бал*	*100-бальна*	*сер. бал*	*100-бальна*	*сер. бал*	*100-бальна*	*сер. бал*	*100-бальна*	*сер. бал*
100	4,97–5,00	**80**	4,10–4,14	**60**	3,10–3,14	**40**	2,25–2,29	**20**	1,15–1,20
99	4,94-4,96	**79**	4,05–4,09	**59**	3,05–3,09	**39**	2,20–2,24	**19**	1,09–1,14
98	4,91–4,93	**78**	4,00–4,04	**58**	3,00–3,04	**38**	2,15–2,19	**18**	1,03–1,08
97	4,87–4,90	**77**	3,95–3,99	**57**	2,96–2,99	**37**	2,10–2,14	**17**	0,97–1,02
96	4,84–4,86	**76**	3,90–3,94	**56**	2,93–2,95	**36**	2,05–2,09	**16**	0,91–0,96
95	4,80–4,83	**75**	3,85–3,89	**55**	2,90–2,92	**35**	2,00–2,04	**15**	0,85–0,90
94	4,76–4,79	**74**	3,80–3,84	**54**	2,87–2,89	**34**	1,95–1,99	**14**	0,79–0,84
93	4,72–4,75	**73**	3,75–3,79	**53**	2,84–2,86	**33**	1,90–1,94	**13**	0,73–0,78
92	4,68–4,71	**72**	3,70–3,74	**52**	2,81–2,83	**32**	1,85–1,89	**12**	0,67–0,72
91	4,64–4,67	**71**	3,65-3,70	**51**	2,78–2,80	**31**	1,80–1,84	**11**	0,61–0,66
90	4,60–4,63	**70**	3,60–3,64	**50**	2,75–2,77	**30**	1,75–1,79	**10**	0,55–0,60
89	4,55–4,59	**69**	3,55–3,59	**49**	2,70–2,74	**29**	1,69–1,74	**9**	0,49–0,54
88	4,50–4,54	**68**	3,50–3,54	**48**	2,65–2,69	**28**	1,63–1,68	**8**	0,43–0,48
87	4,45–4,49	**67**	3,45–3,49	**47**	2,60–2,64	**27**	1,57–1,62	**7**	0,37–0,42
86	4,40–4,44	**66**	3,40–3,44	**46**	2,55–2,59	**26**	1,51–1,56	**6**	0,31–0,36
85	4,35–4,39	**65**	3,35–3,39	**45**	2,50–2,54	**25**	1,45–1,50	**5**	0,25–0,30
84	4,30–4,34	**64**	3,30–3,34	**44**	2,45–2,49	**24**	1,39–1,44	**4**	0,19–0,24
83	4,25–4,29	**63**	3,25–3,29	**43**	2,40–2,44	**23**	1,33–1,38	**3**	0,13–0,18
82	4,20–4,24	**62**	3,20–3,24	**42**	2,35–2,39	**22**	1,27–1,32	**2**	0,07–0,12
81	4,15–4,19	**61**	3,15–3,19	**41**	2,30–2,34	**21**	1,21–1,26	**1**	0,01–0,06

Підрахунки середньозваженого балу здійснюють з точністю до другого знака після коми. За таблицею 4 визначають кількість балів за 100-бальною шкалою, яку множать на ваговий коефіцієнт – 0,7 і отримують кількість балів за поточний контроль. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30» – для дисциплін, викладання яких завершується заліком.

Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою (табл. 4.) та множиться на коефіцієнт 0,3.

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні рівня опанування студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ними певних видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється після закінчення її вивчення (до початку екзаменаційної сесії) за результатами поточного (ваговий коефіцієнт – 0,7) та проміжного (ваговий коефіцієнт – 0,3) контролю. При цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти під час заліку не передбачено.

Залік отримує здобувач вищої освіти, який виконав всі види роботи, визначені в робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів за поточний контроль (не менше 35 балів) та проміжний контроль (не менше 16 балів).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с.
2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с.
3. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с.
4. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с.
5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с.
6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Буряк Л. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2002. 84 с.
2. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и финансах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с.
3. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электронных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с.
4. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Фінанси підприємства

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання**: денна, заочна

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: *07 Управління та адміністрування / 24 Сфера обслуговування*

Спеціальність: *071 Облік і оподаткування / 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 242 Туризм*
Освітня програма: *Облік і оподаткування: облік, аналіз і аудит господарської діяльності / Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємство / Туризм. Туристична діяльність*

Рік навчання: 2 **Семестр**: 3 / 4
Кількість кредитів (годин): денна - 4 *(120 год.: 24- лекції; 24- семінарські; 72 - самостійна робота)*
заочна - 4 *(120 год.: 6- лекції; 6- семінарські; 108 - самостійна робота)*

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Уманець Тетяна Миколаївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю.
Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю.
Робочій e-mail: tanua-u-sh@ukr.net
Години консультацій на кафедрі: середа, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Фінанси підприємства» є вибірковим компонентом підготовки здобувачів вищого освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 071 Облік і оподаткування / 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 242 Туризм, та спрямована на формування і розвиток загальних та спеціальних (фахових) компетентностей у відповідності до державного стандарту підготовки бакалавра зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 242 Туризм.

Становлення в Україні ринкової інфраструктури суттєво змінює економічне, інформаційне і правове середовище функціонування підприємств, зміст їхньої фінансової діяльності.

Загальновідомо, що фінанси підприємств є основою фінансової системи країни, тому вихід України з економічної кризи безпосередньо пов'язаний з поліпшенням фінансового стану суб'єктів господарювання всіх форм власності в усіх сферах діяльності.

За цих умов необхідна сучасна, адекватна ринковій економіці, організація фінансової діяльності кожного підприємства, а отже, підготовка фахівців з фінансів, що мають глибокі теоретичні і практичні знання, можуть узагальнити наявний досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробити план дій щодо поліпшення фінансового стану підприємств.

Підготовка фахівців, обізнаних із фінансовою діяльністю підприємств за нових умов господарювання, потребує вивчення навчальної літератури, яка б ураховувала специфіку перехідного періоду української економіки, законодавче і правове поле, в якому працюють вітчизняні підприємства.

Метою вивчення дисципліни є: формування системи базових знань з теорії і практики: фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

У курсі розкрито: сутність фінансів підприємств, зміст і організацію фінансової діяльності підприємств; формування і розподіл прибутку, оподаткування підприємств; організацію грошових розрахунків і кредитування підприємств; організацію оборотних коштів і фінансове забезпечення відтворення основних засобів; фінансове планування, аналіз фінансового стану, проведення фінансової санації підприємств.

Таким чином, вивчення даної дисципліни формує в майбутніх фахівців систему поглядів і знань, що згодом допоможуть їм у вивченні різних економічних процесів.

Передумови для вивчення дисципліни. Теоретико-методологічною базою вивчення курсу є отримання теоретичних та практичних знань з наступних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Маркетинг», «Товарознавство», «Менеджмент», «Економіка підприємства (виробничого, торгівельного та біржових структур)».

Дисципліна «Фінанси підприємства» тісно пов’язана з навчальними дисциплінами: іншими дисциплінами, передбаченими навчальним планом, такими як: «Оподаткування», «Економічна діагностика», «Стратегія і розвиток бізнесу», «Бізнес-планування», «Бухгалтерський облік», «Економіка і організація інноваційної діяльності».

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми: «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: економіка та управління підприємством/ Туризм. Туристична діяльність», державного стандарту підготовки бакалаврів зі спеціальності «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / 242 Туризм».

1. Знання:
- Знати термінологію і мати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;
- Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати на практиці.

2. Уміння:
- Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон’юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків
- Застосовувати знання й уміння щодо ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон’юнктури і діючих правових норм.
- Використовувати знання форм взаємодії суб’єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торгівельних та біржових структур.
- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

3. Комунікація:
- Показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
- Використовувати сучасні комп’ютерні і телекомунікаційні технології обміну та

розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- Оволодіти навичками письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.
4. Автономність та відповідальність:
- Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Управління комплексними діями або проектами.
- Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
- Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

5. Структура дисципліни (Денна форма навчання)

Тема № 1. Основи фінансів підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Поняття та сутність фінансів підприємства. 2. Функції фінансів. 3. Сфери фінансових відносин. 4. Грошові прибутки, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств. 5. Джерела формування фінансових ресурсів. 6. Державне регулювання фінансових ресурсів підприємств. 7. Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с. 3. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 4. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Сутність і функції фінансів підприємств. 2. Джерела формування фінансових ресурсів. 3. Державне регулювання фінансових ресурсів підприємств. 4. Грошові відносини як складові фінансів підприємств. 5. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.	1. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 4. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. За результатами вивчення наукових джерел систематизуйте у таблиці критерії та показник ефективності (комерційної, соціальної, тощо) діяльності організації (комерційної, соціальної, тощо), організаційних структур управління, організації маркетингу, виробництва, фінансів та кадрової роботи, використання ресурсів організації із зазначенням методики розрахунку цих показників та напрямів і заходів щодо підвищення ефективності. 2. За запропонованими результатами діяльності організації дайте аналітичну оцінку ефективності діяльності із	1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. – К.: Атіка, 2002. 2. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 3. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с. 4. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с. 6. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.lsl.lviv.ua/.

визначенням проблем та можливих заходів щодо їх усунення. Завдання має бути надіслано не пізніше ніж за 2 дні до дати семінарського заняття	

Тема № 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Сутність та значення грошових розрахунків в діяльності підприємств. 2. Принципи організації розрахунків. 3. Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позичкового, депозитного та інших рахунків в банку. 4. Форми безготівкового розрахунку. 5. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві.	1. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 2. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с. 3. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 4. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Грошові розрахунки в діяльності в діяльності підприємств. 2. Безготівкові операції та розрахунки. 3. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством. 4. Грошові надходження підприємств.	1. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006. 3. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 4. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Ведення касових операцій підприємством. 2. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності. 3. Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів. 4. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.	1. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. Ярема, Н.В. Савчук, Ю.В. Шушкова та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 368 с. 2. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 4. Оф. сайт Нац.бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . http://www.nbuv.gov.ua/.

Тема № 3. Грошові надходження підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**

Лекція (2 год.): 1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. 2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел. 3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції. 4. Надходження від реалізації продукції. 5. Формування надходжень від реалізації продукції та часу. 6. Розподіл надходжень від реалізації продукції. 1. Грошові надходження від іншої реалізації.	1. Буряк Л. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навч.-ме¬тод. посіб. для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2002. 84 с. 2. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и финансах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с. 4. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 5. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Економічна характеристика, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. 2. Види грошових надходжень з внутрішніх та зовнішніх джерел. 3. Фактори, що впливають на абсолютну суму виручки від реалізації продукції.	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с. 2. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 3. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.4 4. Фінанси: Підручник / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – 2-ге вид. перероб. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Дохід підприємства від фінансової інвестиційної діяльності. 2. Надходження від фінансових інвестицій. 3. Формування валового і чистого доходу підприємства. 4. Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій. 5. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с. 4. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – 341 с.2 5. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndfi.minfin.gov.ua/.

Тема № 4. Формування і розподіл прибутку.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Економічний зміст прибутку. 2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. 3. Прибуток від реалізації. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. 4. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Доход від реалізації продукції (робіт та послуг). Інші	1. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 4. Панчук А.В. Податкова система України :

операційні доходи. 5. Дохід від участі в капіталі. Фінансові та інші доходи. 6. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати. Втрати від участі в капіталі. 7. Фінансові та інші витрати. Фінансові результати діяльності підприємства, їх розрахунок.	ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Економічний зміст прибутку. 2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. 3. Прибуток від реалізації. 4. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. 5. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. 6. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг).	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика / В. П. Унинець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. - К. : ЦУЛ, 2009. -392 с.
Завдання для самостійної роботи: Розібрати питання за планом. Зробити словник термінів. 1. Формування та розподіл прибутку від різних сфер діяльності. 2. Розрахунок прибутку (збитку) від звичайної діяльності. 3. Формування чистого прибутку (збитку) звітного періоду. 4. Прибуток для цілей оподаткування. 5. Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. 6. Використання чистого прибутку. 7. Фонди грошових засобів підприємства, які будуються за рахунок чистого прибутку.	1. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Сідельникова Л. П. Податкова система: навч. посіб. [текст] / Л. Сідельникова. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 642 4. Шушкова Ю. В. Державні фінанси та їх місце у фінансовій системі України / Ю. В. Шушкова // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.-техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2012. – Вип. 22.14. – С. 344–351. 5. Фінанси регіону / М. А. Коваленко, Т. О. Мацієвич, Г. М. Полевик, Н. В. Радванська. - Херсон : Олді-плюс, 2010. - 312 с.

Тема № 5. Оподаткування підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Сутність оподаткування підприємств і податкова система. 2. Сутність податків і їх функції. 3. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. 4. Оподаткування прибутку підприємств. Плата за ресурси. 5. Непрямі податки та особливості їх впливу на фінансово-господарську діяльність суб’єктів господарювання. Акцизний збір. Об’єкти оподаткування.	1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. – К.: Атіка, 2002. 2. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 3. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.:ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 4. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 1. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.

6. Податок на додану вартість. 7. Прямі податки. Податок на нерухомість підприємства. 8. Обов'язкові відрахування підприємств на цільові державні фонди та їх вплив на фінансово-господарську діяльність.	2. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Сутність податків і їх функції. 2. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. 3. Оподаткування прибутку підприємств. 4. Платежі за ресурси.	1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси. – К.: Знання-Прес, 2002. 2. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.:«Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 3. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 4. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Місцеві податки і збори. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу. 2. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва. 3. Документальна перевірка як форма контролю 4. Державної податкової адміністрації за станом розрахунків підприємств з бюджетом. 5. Порядок відображення в актах документальних перевірок аналізу фінансово-господарської діяльності платників податку на прибуток. 6. Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності.	1. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 2. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: 3. ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 3. Удосконалення управління державними фінансами та реформування податкової системи України : монографія / За ред. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2015. – 446 с. 4. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukurier.gov.ua/.

Тема №6. Оборотні кошти.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Сутність і основи організації оборотних коштів. Склад і структура оборотних коштів. 2. Класифікація і принципи організації оборотних коштів. 3. Визначення потреби в оборотних коштах. Необхідність і способи визначення потреби в оборотних коштах. Нормування власних оборотних засобів. 4. Джерела формування оборотних коштів.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. 3. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. Львів: „Магнолія плюс", 2006. 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу:

	http://www.me.gov.ua/
Семінарське заняття (2 год.): 1. Сутність обігових коштів та їх організація. 2. Склад і розміщення обігових коштів. 3. Поняття норм і нормативів обігових коштів, їх розрахунок. 4. Джерела формування обігових коштів. 5. Оборотність обігових коштів і способи її прискорення.	1. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 4. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 5. Ярема, Н.В. Савчук, Ю.В. Шушкова та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 368 с.Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и финансах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с.
Завдання для самостійної роботи: Розібрати питання за планом. Зробити словник термінів. 1. Власні джерела формування оборотних коштів. 2. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів. 3. Залучення коштів інших суб’єктів господарювання. 4. Показники стану і використання оборотних коштів. Показники стану власних оборотних коштів. 5. Показники використання оборотних коштів і шляхи прискорення їх обертання. 6. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.	1. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 2. Чала Н. Д. Бюджетна система / Н. Д. Чала, Н. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 31. Шушкова Ю.В. Фінансова системи України: особливості функціонування, сучасний стан та перспективи розбудови : монографія / Юлія 3. Шушкова. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 174 4. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2011. –341 с. 5. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.

Тема № 7. Кредитування підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів. 2. Принципи та види забезпеченості кредитів. 3. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Кредитна лінія. Контокорентний кредит. 4. Суть та форми кредитування підприємств банківськими установами. 5. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок	1. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с. 2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 3. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 4. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с. 5. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів 6. України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndfi.minfin.gov.ua/. 7. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника.

отримання банківського кредиту. 6. Кредитний процес. Методика оцінки платоспроможності позичальника. 7. Порядок нарахування відсотків за депозитними та кредитними операціями. 8. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.	[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.lsl.lviv.ua/.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Особливості індивідуального кругообігу коштів. 2. Визначення потреби позику в залучених коштах. 3. Характеристика банківського кредиту. 4. Характеристика комерційного (товарного) кредиту. 1. Характеристика лізингового кредиту.	1. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.3 3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 4. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В.Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.4.
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Особливості кредитування окремих видів позичок. 2. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. 3. Іпотечний кредит. Факторинг 4. Небанківське кредитування підприємств. 5. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств. 6. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.	1. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 329с. 2. Місцеві фінанси в Україні: Правове регулювання: Навч. посібник / Близнюк О.С., Губерська Н.Л., Музика О.А., Устенко Р.А. – К.: Дакор КНТ, 2007.- 316 3. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Фінанси» для студентів не фінансових спеціальностей/ О.Р. Романенко, Л.П. Даниленко, Л.П. Гладченко, А.А. Славкова, М.А. Гапонюк - К.: КНЕУ, 2009. - 146 с. 4. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukurier.gov.ua/.

Тема № 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Сутність основних засобів як матеріальних цінностей. 2. Основні засоби виробничого та невиробничого характеру. 3. Оцінка та відтворення основних засобів. 4. Знос і амортизація основних засобів. 5. Методи амортизації основних засобів. 6. Показники стану та ефективності використання основних засобів:	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с. 2. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 3. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 4. Буряк Л. Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навч.-ме¬тод. посіб. для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2002. 84 с. 5. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-

забезпечення підприємства основними засобами; стан основних засобів; ефективність використання основних засобів.	Петербург, 2000. 336 с.
Семінарське заняття(2 год.): 1. Поняття та джерела відтворення основних фондів. 2. Характеристика зносу та амортизації основних фондів. 3. Дати характеристику капітальним вкладенням та джерелам їх фінансування. 4. Розкрити сутність фінансового забезпечення ремонту основних фондів.	1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси. – К.: Знання-Прес, 2002. 2. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.:«Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 3. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 4. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування. 2. Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. 3. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів. 4. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. 3. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. Львів: „Магнолія плюс”, 2006. 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/

Тема №9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. 2. Показники фінансового стану підприємства. 3. Фінансовий аналіз короткострокової заборгованості. 4. Аналіз структури джерел коштів і їх використання. 5. Фінансовий аналіз оборотності активів підприємства. 6. Аналіз руху грошових коштів на підприємстві.	1. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 2. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с. 3. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 4. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 5. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/
Семінарське заняття (2 год.): 1. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність та значення. 2. Охарактеризувати показники фінансового	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І.

стану підприємства. 3. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. 4. Охарактеризувати показники ліквідності підприємства. Дати їм оцінки.	Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с. 3. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 4. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості. 2. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів. 3. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. 4. Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів. 5. Перспективи поліпшення стану розрахунків підприємств.	1 Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.3 3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 4. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В.Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.4.

Тема №10. Фінансове планування на підприємстві.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Зміст та завдання фінансового планування. 2. Методи фінансового планування. Інформаційна база фінансового планування. 3. Фінансовий план як складова частина бізнес – плану. 4. Особливості фінансового планування. 5. Розрахунок потреби в матеріальних ресурсах при складані фінансового плану. 6. Вибір варіанта капіталовкладень. 7. Розрахунок суми амортизаційних відрахувань. Розрахунок собівартості продукції.	1. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 4. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 5. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Зміст та завдання фінансового планування. 2. Методи фінансового планування. 3. Інформаційна база фінансового планування.	1. 1. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 4. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с.

	5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати доповідь відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 7-10 хвилин). Орієнтовні теми: 1. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів. 2. Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану. 3. Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат. 4. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика / В. П. Унинець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. - К. : ЦУЛ, 2009. -392 с. 4. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndfi.minfin.gov.ua/.

Тема №11. Фінансова санація підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення. 2. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. 3. Менеджмент фінансової санації підприємства. 4. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємств.	1. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с. 2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 3. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 4. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Економічна сутність фінансової санації підприємства та порядок її проведення. 2. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють.	1. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 4. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай –

теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). Орієнтовні теми: 1. Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. 2. Внутрішні джерела фінансової санації. 3. Санація балансу. 4. Зменшення статутного фонду підприємства. 5. Санація із залученням коштів власників підприємства.	Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. 3. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. Львів: „Магнолія плюс”, 2006. 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/

Тема №11. Фінансова санація підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. План санації. 2. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. 3. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. 4. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. 5. Ситуація підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції.	1 Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 2. Чала Н. Д. Бюджетна система / Н. Д. Чала, Н. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 31. Шушкова Ю.В. Фінансова системи України: особливості функціонування, сучасний стан та перспективи розбудови : монографія / Юлія 3. Шушкова. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 174 4. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2011. –341 с. 5. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Менеджмент фінансової санації підприємства. 2. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення.	1. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с. 2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 3. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 4. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):Орієнтовні теми: 1. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. 2. Державна фінансова підтримка санації підприємств.	1. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.3 3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури,

3. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. 4. Порядок оголошення підприємства банкрутом. 5. Задоволення претензій кредиторів. 6. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.	Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 4. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В.Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.4.

Структура дисципліни (Заочна форма навчання)

Тема № 1. Основи фінансів підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Поняття та сутність фінансів підприємства. 2. Функції фінансів. 3. Сфери фінансових відносин. 4. Грошові прибутки, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств. 5. Джерела формування фінансових ресурсів. 6. Державне регулювання фінансових 7. ресурсів підприємств. 8. Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, 9. самофінансування.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с. 3. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 4. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Сутність і функції фінансів підприємств. 2. Джерела формування фінансових ресурсів. 3. Державне регулювання фінансових 4. ресурсів підприємств. 5. Грошові відносини як складові фінансів підприємств. 6. Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування.	1. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 4. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С.І. Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 576 с.
Завдання для самостійної роботи: 1. За результатами вивчення наукових джерел систематизуйте у таблиці критерії та показник ефективності (комерційної, соціальної, тощо) діяльності організації (комерційної, соціальної, тощо), організаційних структур управління, організації маркетингу, виробництва, фінансів та кадрової роботи, використання ресурсів організації із зазначенням методики розрахунку цих показників та напрямів і заходів щодо підвищення ефективності. 2. За запропонованими результатами діяльності організації дайте	1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. – К.: Атіка, 2002. 2. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 3. Онисько С. М. Фінанси підприємств : підручник. Л. : Магнолія Плюс, 2006. 366 с. 4. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 5. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с. 6. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.lsl.lviv.ua/.

аналітичну оцінку ефективності діяльності із визначенням проблем та можливих заходів щодо їх усунення. Завдання має бути надіслано не пізніше ніж за 2 дні до дати семінарського заняття	

Тема № 2. Організація грошових розрахунків підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (4 год.): 1. Сутність та значення грошових розрахунків в діяльності підприємств. 2. Принципи організації розрахунків. 3. Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, 4. позичкового, депозитного та інших рахунків в банку. 5. Форми безготівкового розрахунку. 6. Готівково-грошові розрахунки на підприємстві.	1. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво "Артек", 2002. – 436 с. 2. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с. 3. Поддєрьогіна А. М. Фінанси підприємств: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 350с. 4. Романенко О.Р. Фінанси: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 420 с.
Семінарське заняття (4 год.): 1. Грошові розрахунки в діяльності в діяльності підприємств. 2. Безготівкові операції та розрахунки. 3. Загальні принципи ведення касових операцій підприємством. 4. Грошові надходження підприємств.	1. Кремень О. І. Фінанси : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 412 с. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс", 2006. 3. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 4. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Ведення касових операцій підприємством. 2. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст, значення для забезпечення господарської діяльності. 3. Економічні та фінансові санкції в системі грошових розрахунків та платежів. 4. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.	1. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. Ярема, Н.В. Савчук, Ю.В. Шушкова та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2014. – 368 с. 2. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 3. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 4. Оф. сайт Нац.бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . http://www.nbuv.gov.ua/.

Тема № 3. Грошові надходження підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	

Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Дохід підприємства від фінансової інвестиційної діяльності. 2. Надходження від фінансових інвестицій. 3. Формування валового і чистого доходу підприємства. 4. Надходження коштів від здачі в оренду основних фондів, від застосованих фінансових санкцій. 5. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової підтримки.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посібн. К.: Каравела, 2005. 568 с. 4. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2011. – 341 с.2 5. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndfi.minfin.gov.ua/.

Тема № 4. Формування і розподіл прибутку.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): 1. Економічний зміст прибутку. 2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. 3. Прибуток від реалізації. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. 4. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. Доход від реалізації продукції (робіт та послуг). Інші операційні доходи. 5. Дохід від участі в капіталі. Фінансові та інші доходи. 6. Витрати підприємств, їх характеристика та склад. Операційні та інші операційні витрати. Втрати від участі в капіталі. 7. Фінансові та інші витрати. Фінансові результати діяльності підприємства, їх розрахунок.	1. Гарнаев А. Ю. Использование MS Excel и VBA в экономике и фи¬нан¬сах. СПб. : БХВ. Санкт-Петербург, 2000. 336 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 4. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 5. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 6. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
Семінарське заняття (2 год.): 1. Економічний зміст прибутку. 2. Прибуток як джерело формування фінансових ресурсів. 3. Прибуток від реалізації. 4. Встановлення цін на продукцію та їх вплив на формування прибутку. 5. Доходи підприємств від звичайної та надзвичайної діяльності. 6. Дохід від реалізації продукції (робіт та послуг).	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика / В. П. Унинець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. - К. : ЦУЛ, 2009. -392 с.

Завдання для самостійної роботи: Розібрати питання за планом. Зробити словник термінів. 1. Формування та розподіл прибутку від 2. різних сфер діяльності. 3. Розрахунок прибутку (збитку) від звичайної діяльності. 4. Формування чистого прибутку (збитку) звітного періоду. 5. Прибуток для цілей оподаткування. 6. Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. 7. Використання чистого прибутку. 8. Фонди грошових засобів підприємства, які будуються за рахунок чистого прибутку.	1. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ. 2004. 460с. 2. Фінансовий менеджмент: підручник. К. : КНЕУ, 2005. 536 с. 3. Сідельникова Л. П. Податкова система: навч. посіб. [текст] / Л. Сідельникова. – К.: ТОВ «Кондор», 2012. – 642 5. Шушкова Ю. В. Державні фінанси та їх місце у фінансовій системі України / Ю. В. Шушкова // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.-техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2012. – Вип. 22.14. – С. 344–351. 5. Фінанси регіону / М. А. Коваленко, Т. О. Мацієвич, Г. М. Полевик, Н. В. Радванська. - Херсон : Олді-плюс, 2010. - 312 с.

Тема № 5. Оподаткування підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Місцеві податки і збори. Оподаткування суб’єктів малого бізнесу. 2. Організація спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб’єктів малого підприємництва. 3. Документальна перевірка як форма контролю 4. Державної податкової адміністрації за станом розрахунків підприємств з бюджетом. 5. Порядок відображення в актах документальних перевірок аналізу фінансово-господарської діяльності платників податку на прибуток. 6. Особливості оподаткування суб’єктів господарювання в окремих сферах діяльності.	1. Оспіщев В.І. Фінанси : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 366 с. 2. Панчук А.В. Податкова система України : ОКЛ [Текст] / А. Панчук. – К.: 3. ТОВ «Кондор», 2012. – 106 с. 4. Удосконалення управління державними фінансами та реформування податкової системи України : монографія / За ред. Т. І. Єфименко. – К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2015. – 446 с. 5. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukurier.gov.ua/.

Тема №6. Оборотні кошти.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Розібрати питання за планом. Зробити словник термінів. 1. Власні джерела формування оборотних 2. коштів. 3. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів. 4. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання. 5. Показники стану і використання оборотних коштів. Показники стану власних оборотних коштів. 6. Показники використання оборотних коштів і шляхи прискорення їх обертання. 7. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.	1. Гетьман О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 2. Чала Н. Д. Бюджетна система / Н. Д. Чала, Н. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 31. Шушкова Ю.В. Фінансова системи України: особливості функціонування, сучасний стан та перспективи розбудови : монографія / Юлія 3. Шушкова. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 174 4. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2011. –341 с. 5. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx.

Тема № 7. Кредитування підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни.	
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Особливості кредитування окремих видів позичок. 2. Обліковий кредит та кредитування під заставу векселів. 3. Іпотечний кредит. Факторинг 4. Небанківське кредитування підприємств. 5. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств. 6. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-	1. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 329с. 2. Місцеві фінанси в Україні: Правове регулювання: Навч. посібник / Близнюк О.С., Губерська Н.Л., Музика О.А., Устенко Р.А. – К.: Дакор КНТ, 2007.- 316 3. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни 4. «Фінанси» для студентів не фінансових спеціальностей/ О.Р. Романенко, 5. Л.П. Даниленко, Л.П. Гладченко, А.А. Славкова, М.А. Гапонюк - К.: КНЕУ,

кредитних 7. інститутів.	2009. - 146 с.

Тема № 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття(2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). 1. Капітальні вкладення, їх сутність, склад та джерела фінансування. 2. Порядок фінансування і кредитування капітальних вкладень. 3. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів. 4. Ремонт основних фондів та його фінансове забезпечення.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. 3. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. Львів: „Магнолія плюс”, 2006. 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/

Тема №9. Оцінювання фінансового стану підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті): 1. Фінансовий аналіз дебіторської заборгованості. 2. Аналіз оборотності товарно-матеріальних запасів. 3. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. 4. Комплексний аналіз стану підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів. 5. Перспективи поліпшення стану розрахунків підприємств.	1 Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.3 3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 4. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В.Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.4.

Тема №10. Фінансове планування на підприємстві.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати доповідь відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 7-10 хвилин). Орієнтовні теми: 1. Розрахунок суми капіталу на приріст оборотних засобів. 2. Розрахунок показників прибутковості та витратної частини фінансового плану. 3. Розрахунок показників фінансового плану та балансу доходів і витрат. 4. Значення і зміст оперативного фінансового плану та порядок його складання.	1. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 310 с. 2. Гетьман И. А. Решение экономических задач средствами электрон¬ных таблиц. Краматорск : ДГМА, 2012. 104 с. 3. Унинець-Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика / В. П. Унинець-Ходаківська, О. І. Костюкевич, О. А. Лятамбор. - К. : ЦУЛ, 2009. -392 с. 4. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ndfi.minfin.gov.ua/.

Тема №11. Фінансова санація підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	**Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси**
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Підготувати реферат відповідно до теми заняття (вимоги: відсутність плагіату, обсяг 12-15 аркушів друкованого тексту). Орієнтовні теми: 1. Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. 2. Внутрішні джерела фінансової санації. 3. Санація балансу. 4. Зменшення статутного фонду підприємства. 5. Санація із залученням коштів власників підприємства.	1. Буряк П.Ю., Жихор О.Б. Фінанси: курс для фінансистів: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 528с. 2. Бюджетний механізм формування і використання фінансових ресурсів регіону [Текст] : [Монографія] / П.Ю. Буряк, С.Я. Бугіль, О.М. Піхоцька, Б.П. 3. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. Львів: „Магнолія плюс”, 2006. 4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.me.gov.ua/

Тема №11. Фінансова санація підприємств.

Перелік питань/завдань, що виноситься на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
Лекція (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Семінарське заняття (2 год.): Не передбачено робочою програмою дисципліни	
Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):Орієнтовні теми: 1. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. 2. Державна фінансова підтримка санації підприємств. 3. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємств. 4. Порядок оголошення підприємства банкрутом. 5. Задоволення претензій кредиторів. 6. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.	1. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: Ценр видавничої літератури, 2005. 2. Карпінський Б.А. Фінансова система: Навчальний посібник. – 2-ге вид. – Львів: „Магнолія плюс”, 2006.3 3. Міжнародна економіка : навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Новацького В. М. – К.: Центр навчальної літератури, Видавництво “Артек”, 2002. – 436 с. 4. Міжнародні організації : навч. посіб. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В.Ковалевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 288 с.4.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов’язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов’язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю залік

Модульна контрольна робота має комплексний характер: вона містить одне теоретичне запитання, одна задача та 10 тестів.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Теоретичне питання:

1. Джерела формування обігових коштів.

2. Задача:

Який проект вигідніший?

Табл. 1.

№	Показник	Один. виміру	Перший варіант	Другий варіант
1.	Сума капіталовкладень	Тис. грн.	2000	3000
2.	Сума річних поточних витрат з використанню обладнання	Тис. грн.	100	130
3.	Нормативний коефіцієнт ефективності капіталовкладень	-	0,15	0,15
4.	Паспортна продуктивність обладнання	Виробів за рік	3	5
5.	Річний фонд часу обладнання при роботі в одну зміну	Рік	1800	1800
6.	Сума наведених затрат	Тис. грн.	400	580
7.	Сума наведених затрат на 1 виріб р6: (р4 х р5)	Грн.	74,1	64,4
8.	Економія наведених затрат на 1 виріб (р7, в1 – р7, в2)	Грн.	-	+9,7
9.	Економія наведених затрат (р8 х р4х р5)	Тис. грн.	-	87,3

3. Тести:

1. В основу організації фінансів підприємств покладено:
а) форму власності;
б) комерційний розрахунок;
в) напрямок діяльності підприємства на перспективу;
г) самоокупність і самофінансування.

2.Фінансові ресурси це:
а) грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства;
б) кредити комерційних банків;
в) чистий прибуток підприємства;
г) внески засновників у статутний фонд.

3.Які фінансові відносини не належать до зовнішніх?
а) сплата податків до бюджету;
б) сплата відрахувань до Пенсійного фонду;
в) отримання короткострокового кредиту;
г) використання амортизаційних відрахувань.

4.Передумовами ефективного функціонування фінансів підприємства є:
а) переважне застосування в процесі господарської діяльності готівкової форми розрахунків;
б) дотримання принципів комерційного розрахунку;
в) наявність конкурентного середовища;
г) концентрація виробництва.

5.Основними принципами комерційного розрахунку є:
а) адміністративні методи управління виробництвом;
б) повна господарська самостійність;
в) забезпеченість господарства основними та оборотними коштами;

г) фінансова відповідальність, самофінансування, самоокупність та повна господарська самостійність.

6.Які фінансові ресурси не належать до власних?
а) амортизаційні відрахування;
б) виручка від реалізації майна, що вибуло;
в) статутний капітал;
г) надходження дивідендів від акцій, облігацій ти інших видів цінних паперів.

7. До фінансових ресурсів підприємств, що формуються при заснуванні належать:
а) кредитні інвестиції;
б) страхові відшкодування;
в) внески засновників у статутний фонд;
г) амортизаційні відрахування.

8. Які фінансові підносний належать до внутрішніх?
а) сплата податків до бюджету;
б) силача відрахувань до Пенсійного фонду;
в) отримання короткострокового кредиту;
г) використання чистого прибутку.

9). Прирощені фінансові ресурси - це:
а) ресурси, отримані підприємством у результаті його діяльності у формі прибутку;
б) бюджетні асигнування та дивіденди від володіння цінними паперами;
г) надходження від позабюджетних фондів.

10. Фінансова діяльність підприємства це:
а) економічні відносини підприємства в процесі взаємовідносин з юридичними та фізичними особами;
б) економічні відносини підприємства з бюджетною системою у процесі виконання фінансових зобов'язань;
в) розрахунки з постачальниками та виплата заробітної плати працівникам;
г) формування різноманітних фондів підприємств.

Форма підсумкового контроля залік
Залік виставляється на останньому семінарському занятті (результати поточного та проміжного контролю).

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою
Таблиця 1.

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
0-50	не зараховано

Схема розподілу балів:

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання

	оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja___pro porjadokocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahnen-zi-zminamy.pdf
Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».
Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань..

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	**Максимальна кількість балів**
Підготовка рефератів (доповідей)	5

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:
Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30».
Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є сумою балів за теоретичні завдання (0-5 балів) та за виконання тестових завдань (0-20) балів.

Викладач _____ (підпис) Уманець Т.М. (ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю
протокол № 6 від «28» 12 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) Метиль Т.М. (ПІБ)